

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI ÉMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-767/2022. számú ügyben
Ócsa Város önkormányzati rendeletének módosítása tárgyában
benyújtott közérdekű bejelentés kivizsgálásával összefüggésben

Előadó: dr. Kohár Katalin

Érintett szerv:

- Pest Megyei Kormányhivatal

2022.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-767/2022. számú ügyben
(Előzmény ügy: AJB-1930/2021.)**

Előadó: dr. Kohár Katalin

Az eljárás megindítása

A Panaszos egy Egyesület képviselőjében benyújtott **közérdekű bejelentés kezelésére irányuló felülvizsgálati kérelmében** azt kifogásolta, hogy az Egyesületnek a Pest Megyei Kormányhivatalnál (a továbbiakban: Kormányhivatal) elektronikus úton előterjesztett közérdekű bejelentésére csak két és fél hónap elteltével kaptak választ. Panaszos álláspontja szerint, a Kormányhivatal ezzel túllépte a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (a továbbiakban: Pkbt.) 2. § (1) bekezdésében megállapított ügyintézési határidőt, és a Pkbt. 2. § (2) bekezdés szerinti, a késedelem okáról való tájékoztatási kötelezettségének sem tett eleget.

Az alapvető jogok biztosa – egyebek mellett – az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 38/A. § alapján kérelemre vizsgálja a közérdekű bejelentések törvényben meghatározott szervek általi megfelelő intézését.

Mivel a beadvánnyal összefüggésben felmerült a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, a petíciós jog, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye sérelmének a gyanúja, ezért vizsgálatot indítottam, amely során Hivatalom megkereste a Kormányhivatalt.

Az érintett alapvető jogok

A jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független demokratikus jogállam.”* [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]

Petíciós jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.”* [Alaptörvény XXV. cikk]

Az alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény)
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.)
- a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (Pkbt.)
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.)
- a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól szóló 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet (Tfvhr.)
- az önkormányzati tulajdonú lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 6/2017. (IV. 27.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 18/2020. (VII. 31.) önkormányzati rendelet

Megállapított tényállás

A Panaszos arról tájékoztatta az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalát, (a továbbiakban: AJBH) hogy 2020. október 26-án elektronikus úton közérdekű bejelentést tett a Kormányhivatalnál az Ócsa Város Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) által 2020. július 29. napján, zárt képviselőtestületi ülésen megalkotott, az önkormányzati tulajdonú lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 6/2017. (IV. 27.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 18/2020. (VII. 31.) önkormányzati rendelet tárgyában. Közérdekű bejelentésében részletesen kifejtette, hogy miért tartja sérelmesnek az önkormányzat döntését.

A Panaszos azért fordult az AJBH-hoz, mert – egyebek mellett – kifogásolta a Kormányhivatal közérdekű bejelentés intézésével kapcsolatos eljárását.

Sérelmezte, hogy a Kormányhivatal a közérdekű bejelentésére csak 2021. január 13-án válaszolt, ezzel álláspontja szerint túllépte a Pkbt. 2. § (1) bekezdésében megállapított ügyintézési határidőt. Kifogásolta továbbá, hogy a Kormányhivatal nem tájékoztatta az Egyesületet a határidő meghosszabbításáról és annak okairól, jóllehet ez a Pkbt. 2. § (2) bekezdés alapján kötelezettsége lett volna. Álláspontja szerint a Kormányhivatal a fentiekkel megsértette a Pkbt. 2. §-ának előírásait.

Jelentésem az Ajbt. 38/A.-38/C. § rendelkezései alapján, a közérdekű bejelentés kivizsgálása kapcsán folytatott felülvizsgálat megállapításait tartalmazza.

A Panaszos a közérdekű bejelentése nem megfelelő intézését kifogásolta, ezért a felmerült alapjogi sérelemre tekintettel, a tényállás tisztázása érdekében, az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított jogkörömben eljárva megkerestem a Kormányhivatalt.

A Kormányhivataltól az alábbi kérdések megválaszolását kértem:

1. Mikor érkezett a Kormányhivatalhoz a Panaszos közérdekű bejelentése?
2. Milyen eljárási cselekmények történtek a Kormányhivatal részéről a Panaszos által benyújtott közérdekű bejelentés alapján?
3. Értesítették-e a Panaszost vagy az általa képviselt Egyesületet a közérdekű bejelentés vizsgálatának elhúzódásáról és annak okairól?
4. Mikor tájékoztatták a Panaszost a közérdekű bejelentése alapján indult vizsgálat megállapításairól?
5. Megalapozottnak látja-e a panaszban előadottakat; amennyiben igen, úgy milyen intézkedéseket kíván kezdeményezni a sérelem orvoslása vagy megszüntetése érdekében.

A Kormányhivatal válasza:

A Kormányhivatal tájékoztatása szerint a Panaszos beadványa 2020. október 26-án érkezett a Kormányhivatalhoz. A továbbiakban arról informált, hogy a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeleti ellenőrzésére vonatkozó szabályokat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) valamint a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól szóló 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) határozza meg.

A Kormányhivatal felügyeleti feladatát az Mötv. és a Korm. rend. szabályozása alapján önálló hatáskörű eljárásban, az alábbiak szerint látja el.

A törvényességi felügyeleti eljárás vizsgálati szakasszal kezdődik, amely a Korm. rend. 1. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a Kormányhivatal hivatali hatáskörében tudomására

jutott adatok alapján vagy **bejelentésre** indul meg. **Az a beadvány, amely valamely képviselő-testületi döntésnek** (határozat, önkormányzati rendelet), **vagy a képviselő-testület működésének, döntéshozatali eljárásának jogszerűségét vitatja, bejelentésre induló törvényességi felüyeleti eljárást alapoz meg.**

Panaszos beadványát a Kormányhivatal – figyelemmel arra, hogy abban önkormányzati rendelet megalkotásával kapcsolatos problémák jelzésére került sor – a Korm. rend. 1. § (1) bekezdés szabályozására tekintettel törvényességi felüyeleti eljárás megindítására irányuló bejelentésnek minősítette, és megindította a felüyeleti eljárás vizsgálati szakaszát. A Kormányhivatal a hozzá benyújtásra kerülő beadványokat tartalmukra tekintettel minősíti, amely minősítés az ügyfél által használt megnevezéstől független. A törvényességi felüyeleti eljárás jogszabályban rögzített célja a törvénytörés feltárása és a megállapított törvénytörés „jellegéhez igazodó” intézkedés megtétele. Jelen esetben a Kormányhivatal a Panaszos tájékoztatása mellett szakmai segítségnyújtás formájában adott tájékoztatást Ócsa város jegyzőjének azon ténnyel, mely szerint zárt ülésen önkormányzati rendelet nem alkotható.

A törvényességi felüyeleti eljárás időbeni lebonyolítására nézve sem az Mötvt., sem a Korm. rend. nem állapít meg határidőt a Kormányhivatal számára. A bejelentővel való kapcsolattartásra vonatkozó előírásokat az előbbieken hivatkozott jogszabályok egyike sem fogalmaz meg. A felüyeleti eljárást kezdeményezők vonatkozásában a hivatkozott jogszabályok az eljárás vizsgálati szakaszának megindításáról történő értesítési kötelezettséget nem írnak elő. A törvényességi felüyeleti eljárás megállapításairól a Panaszos a Kormányhivatal PE/030/01630-2/2020. iktatószámú válaszlevelében kapott tájékoztatást, melynek továbbítására 2021. január 13-án került sor.

A Kormányhivatal álláspontja szerint, a Panaszos által benyújtott beadvány alapján az ügyben a jogszabályi rendelkezésekre tekintettel, azok betartásával jártak el.

Megkeresésem alapján a Kormányhivatal arról tájékoztatott, hogy figyelemmel arra, hogy a beadvány Kormányhivatal által történő minősítése ugyan a beadványozó által alkalmazott megnevezéstől független, az önkormányzati döntések, illetve a döntéshozatali eljárás jogszerűségét kifogásoló, a beadványozó által „közérdekű bejelentésnek” nevezett beadványok esetében **a Kormányhivatal a jövőben – jogszabályi kötelezés hiánya ellenére – a törvényességi felüyeleti eljárás vizsgálati szakaszának megindításáról előzetes tájékoztatás formájában értesíteni fogja az érintetteket.**

A vizsgálat megállapításai

A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 38/A. § értelmében az alapvető jogok biztosa vizsgálja a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a 18. § (1) bekezdés (a-k) pontja szerinti hatóságok általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését.

A 38/C. § rendelkezése szerint a közérdekű bejelentő az általa vélelmezett visszasság orvoslása érdekében beadvánnyal fordulhat az alapvető jogok biztosához, ha a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti eljárásra jogosult szerv a közérdekű bejelentést megalapozatlannak nyilvánítja, ha a közérdekű bejelentő a vizsgálat eredményével nem ért egyet, vagy ha a közérdekű bejelentő álláspontja szerint az eljárásra jogosult szerv a közérdekű bejelentést nem vizsgálta ki teljesszűkűen.

A Kormányhivatal, mint állami szerv az alapvető jogok biztosa által vizsgálható szerveknek minősűl.

Megállapítottam, hogy a Panaszos felülvizsgálati kérelme hatáskörömet érintette, mivel **közérdekű bejelentést nyújtott be** a Kormányhivatalhoz, és kifogásolta a bejelentése megfelelő kivizsgálását.

Az érintett alapvető jogok tekintetében

1. Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az alapvető jogok biztosa az intézmény létrejötte óta mindig is következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásai mentén – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi teszteket.

Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság kimondta, hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha „az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.” [22/2012. (V. 11.) AB határozat]. Arra is rámutatott, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. Az Alkotmánybíróság az – Alaptörvény negyedik módosításának hatályba lépését követően meghozott – 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában elvi érveléssel mondta ki azt, hogy „[a]z Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket.”

Az idézett elvi jelentőségű tétellel összhangban, vizsgálati megállapításaim megfogalmazása, az egyes alapjogok, alkotmányos elvek értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybírósági iránymutatás megszületéséig, az alkotmányszöveg változását, a tartalmi, illetve kontextuális egyezőséget is figyelembe véve – az alapvető jogok biztosaként továbbra is irányadónak tekintem az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően meghozott határozatai indokolásában kifejtett érveket, jogelveket és összefüggéseket.

2. Az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*

Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően az Alkotmány a *tisztességes eljáráshoz való jogot* explicite ugyan nem nevesítette, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az a független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a jogbiztonság elvéből levezethető eljárási garanciák egymásra vonatkoztatásával tartalmilag levezetett olyan alkotmányos alapjogot jelent, amely komplex követelményrendszert testesít meg, magában foglalva valamennyi, a jogállamiság értékrendjének megfelelő eljárási alapelvet és normát. A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény már expressis verbis tartalmazza a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való jogot, rögzítve, hogy a közhatalmú szervek, hatóságok az ügyeket részrehajlás nélkül, tisztességes módon, ésszerű határidőn belül intézzék, döntéseiket pedig a törvényben meghatározottak szerint indokolják. A tisztességes eljárás követelménye olyan *minőség*, amelyet az *eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni*, és amely *hatékony gátját képezi a garanciális szabályok szándékolt félretételének, félreértelmezésének, az egységes jogalkalmazás hiányából, a kiszámíthatatlanságból következő tényleges és eshetőleges érdek- és jogsérelmek bekövetkezésének.* Ezt tükrözik azok a korábbi

AB határozatok is, amelyek újra meg újra kihangsúlyozták: *a közvetlen alkotmányi garanciák gazdaságossági és célszerűségi okokból, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszerűség követelményének érvényesülése címén sem mellőzhetők.* [49/1998. (XI. 27.) AB határozat, 5/1999. (III. 31.) AB határozat, 422/B/1999. AB határozat]

Az Alkotmánybíróság több döntésében hivatkozik a fenti megállapításra [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. Ugyanez a határozat a következőt is kimondta: *A tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartásának dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”. A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során tehát túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikke érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.*

3. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam.*

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. [9/1992. (I. 30.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved. [9/1992. (I. 30.) AB határozat, 75/1995. (XI. 21.) AB határozat] Ezért alapvetőek a jogbiztonság követelménye szempontjából az eljárásjogi garanciák. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek is csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket. [56/1991. (XI.8.) AB határozat]

4. Az Alaptörvény XXV. cikke értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.* A petíciós jog klasszikus tartalma alapján ugyanis két fogalmi elemmel bír; nemcsak a kérelem, panasz, illetve javaslat akár egyénileg akár kollektíven történő benyújtását tartalmazza, hanem a közhatalmat gyakorló szerv válaszadását is, ami *magával vonja azt, hogy az adott ügygel a válaszadó szervnek foglalkoznia kell.* Az Alkotmánybíróság értelmezésében mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen elő azokhoz az illetékes állami szervekhez, amelyeknek a külön jogszabályok által megállapított *egyik alapvető funkciója azok elbírálása és orvoslása.* [987/B/1990. AB hat.]

Ezek együttes vizsgálata adja ki a jelen ügy szempontjából lényeges alapjogi tartalmat, amely szerint a vizsgálat alá vonható állami szervek *alapjogi kötelezettsége felőleli mind az eljárás lefolytatásának tényét, mind annak minőségét.*

Az ügy érdemében

A bejelentésből, valamint a megkeresésre kapott válaszból vizsgálatom során az alábbi megállapításokat tettem.

1. A jogszabályi háttér

Először a közérdekű bejelentések megfelelő intézésének vizsgálata során irányadó törvényi szabályozást tekintettem át.

A Pkbt. 1. § (3) bekezdése alapján, ***a közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja. A közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat.***

A Pkbt. 2. § értelmében *a közérdekű bejelentést – törvény eltérő rendelkezése hiányában – az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni. Ha azonban az elbírálni megalapozó vizsgálat előreláthatólag harminc napnál hosszabb ideig tart, erről a közérdekű bejelentőt az elintézés várható időpontjának és az eljárás meghosszabbodása indokainak egyidejű közlésével kell tájékoztatni. A vizsgálat befejezésekor – a minősített adat, illetve törvény alapján üzleti, gazdasági vagy egyéb titoknak minősülő adat kivételével – a megtett intézkedésről vagy annak mellőzéséről – az indokok megjelölésével – a közérdekű bejelentőt haladéktalanul értesíteni kell.*

A Pkbt. 3. § (1) bekezdése előírja, hogy *a panasz vagy a közérdekű bejelentés alapján – ha alaposnak bizonyul – gondoskodni kell*

a) a jogszerű vagy a közérdeknek megfelelő állapot helyreállításáról, illetve az egyébként szükséges intézkedések megtételéről,

b) a feltárt hibák okainak megszüntetéséről,

c) az okozott sérelem orvoslásáról és

d) indokolt esetben a felelősségre vonás kezdeményezéséről.

A közérdekű bejelentés alapján lefolytatott törvényességi felügyeleti eljárás szempontjából fontos kiemelni a Kormányhivatal által hivatkozott Korm. rendelet vonatkozó szakaszát is, amely szerint:

*1. § (1) A vizsgálati szakasz a fővárosi és megyei kormányhivatal hivatali hatáskörében tudomására jutott adatok alapján vagy **bejelentésre** indul meg.*

2. A Kormányhivatal eljárása a beadvány alapján

2.1. A Panaszos beadványát a Kormányhivatal a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésében meghatározott bejelentésnek, de nem a Pkbt. 1. § (3) bekezdés szerinti közérdekű bejelentésnek minősítette. A Kormányhivatal a Korm. rendelet szerinti törvényességi felügyeleti eljárást megindította, a törvényességi felügyeleti eljárás szerinti vizsgálatot lefolytatta, és az eljárás befejezését követően a megállapításairól és intézkedéséről a Panaszost tájékoztatta.

Tekintettel arra, hogy a Panaszos állami szervnél előterjesztett beadványa *olyan körülményre hívta fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség érdekét szolgálta*, így a Kormányhivatal nem megalapozottan hivatkozott arra, hogy az – tartalma szerint – kizárólag törvényességi felügyeleti eljárás megindítására irányuló bejelentésnek, és nem a Pkbt. 1. § (3) bekezdése szerinti közérdekű bejelentésnek minősült.

Álláspontom szerint **ugyanazon beadvány, amely a Pkbt. 1. § (3) bekezdésének rendelkezése alapján közérdekű bejelentésnek minősül, egyúttal megfelelhet a Korm. rendeletben meghatározott „bejelentés” fogalmának is, és megalapozhatja a törvényességi felügyeleti eljárás megindítását. Az államigazgatás rendszerében a közérdekű bejelentések a hivatalból induló eljárásokban a tudomásszerzés jelentős eszközének tekinthetők.**

Az AJB-1333/2014. számú jelentésében¹ hivatali elődöm kifejtette a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) alapján induló hatósági eljárás és közérdekű bejelentés egymáshoz való viszonyát, és az elhatárolás szempontjait, különös tekintettel a bejelentő tájékoztatására.

Az **Ákr. 2018. január 1-jén történt hatálybalépését követően** indult eljárásokban ugyanakkor a közérdekű bejelentőt illető **tájékoztatás szabályozása módosult**. A Ket. 29. § (8) bekezdésétől eltérően az **Ákr. nem tartalmaz előírást a hatósági eljárásban megtett intézkedésekről szóló tájékoztatási kötelezettségről**.

Szükséges és elégséges lezárását jelenti a közérdekű bejelentés intézésének, hogy amennyiben az eljáró szerv az ágazati eljárás megindításának szükségességét állapítja meg, az eljáró hatóság megnevezése mellett, az ágazati eljárás megindításáról a közérdekű bejelentőt megfelelően tájékoztatja.

A közérdekű bejelentő a későbbiek során további tájékoztatást kérhet az eljárás eredményéről és a megtett intézkedésekről, ekkor azonban a közérdekű bejelentés kivizsgálása már lezárult. Kezdeményezheti az ügyféli jogállásának megállapítását a hatósági ügyben, ez esetben az eljáró szerv az **Ákr. szabályai alapján hoz döntést**.

Fordulhat továbbá az Info tv. 28. § (1) bekezdése szerinti közérdekű adatigénylással az eljáró szervhez, ebben az esetben az Info tv. vonatkozó szabályai alapján dönt a hatóság az igényelt adatok rendelkezésre bocsátásáról.

Abban az esetben tehát, ha egy közérdekű bejelentés Pkbt. 2. §-ában meghatározott vizsgálata során az eljáró hatóság a beadvány tartalma alapján megállapítja hatáskörét egy ágazati eljárás – jelen esetben törvényességi felügyeleti eljárás – megindítására, akkor erről a közérdekű bejelentőt 30 napon belül tájékoztatni köteles. Erre való utalást maga a Kormányhivatal is tett, amikor a megkeresésemre adott válaszában arról tájékoztatott, hogy a jövőben – törvényi előírás hiányában ugyan – de tájékoztatni fogja a bejelentőket.

Fentiek alapján a vizsgált eljárásban még a jogszabályi hierarchia is megkövetelte volna, hogy a Korm. rendeletben megállapított hatáskör szerinti eljárás lefolytatása előtt a törvényi szintű szabályozásban előírt – közérdekű bejelentésre adandó – tájékoztatási kötelezettségének a Kormányhivatal eleget tegyen, így a Kormányhivatal nem megalapozottan hivatkozott arra, hogy a válaszadási kötelezettsége vonatkozásában nincs hatályos törvényi szabályozás.

3. Összegzés

Fentiek alapján megállapítottam, hogy a Panaszos beadványa a Pkbt. rendelkezései szerinti közérdekű bejelentésnek minősült, ezért a Kormányhivatal eljárása során a Pkbt. szabályai szerinti határidőben történő válaszadási kötelezettsége fennállt. A Kormányhivatal mulasztott akkor, amikor a törvényességi felügyeleti eljárás megindításáról – az annak alapjául szolgáló közérdekű bejelentés benyújtásától számított – 30 napon belül nem tájékoztatta a Panaszost, és a Pkbt. 2. § (2) bekezdése szerint közbenső tájékoztatást sem adott.

A Kormányhivatal mulasztásával, valamint a közérdekű bejelentés téves minősítésével sérültek a Panaszos petíciós és tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapvető jogai, ezzel a

¹ „A Pkbt. 2. § (4) bekezdés és a Ket. 29. § (8) bekezdésére figyelemmel ügyféli jogállás hiányában is tájékoztatni szükséges a bejelentőt a közigazgatási eljárás megindításáról, valamint az eljárás további szakaszaiban a foganatosított hatósági intézkedésekről is. E tájékoztatásnak értelemszerűen nem kell a Ket. 29. § (5) bekezdésében taxatív felsorolt valamennyi elemre kiterjednie, az Alaptörvény XXIV. cikke érvényesüléséhez azonban szükséges az, hogy a hatóság az egyedi ügyintézés során elősegítse a jogok érvényesülését. Azaz minimumkövetelményként indokolt tájékoztatást adni a bejelentő részére a megindított eljárás típusáról, az ügyféli jogállás hiányáról, ehhez kapcsolódóan az eljárás során őt megillető jogokról, valamint arról, hogy a bejelentő a megtett intézkedésekről, a hatósági eljárás lezárásáról külön tájékoztatást fog kapni.”

Kormányhivatal a petíciós joggal és a tisztességes hatósági eljárással összefüggésben visszásságot okozott.

Szükséges ugyanakkor leszögezni, hogy a Kormányhivatal a bejelentés alapján a törvényességi felügyeleti eljárást megindította, és annak megállapításairól a Panaszost 2021. január 13-án tájékoztatta, ezzel a Korm. rendeletben meghatározott eljárási kötelezettségét teljesítette.

Intézkedés

Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérem

- 1) a **Pest Megyei Kormányhivatal főispánját**, hogy intézkedjen a jelentésben feltárt alapvető jogokat érintő visszásság jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzéséről azzal, hogy a közérdekű bejelentések intézése során fokozottan ügyel a vonatkozó előírások maradéktalan betartására;
- 2) a **Miniszterelnökséget vezető minisztert**, hogy az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében – jelentésem megküldésével – tájékoztassa a Kormányhivatalok vezetőit a bejelentés alapján indult törvényességi felügyeleti eljárásokban a közérdekű bejelentés jogszerű lezárására vonatkozó megállapításaimról.

Budapest, 2022. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos